# Příloha Minimálního preventivního programu

# Bezpečnostní a krizový plán školy

# Šk. rok 2026/2027

*Vypracováno dle:*

**Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č. j. 21291/2010-28),**
Metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, č. j. MSMT-21149/2016.

**Bezpečnostní a krizový plán školy** zahrnuje postupy a možná řešení při výskytu projevů rizikového chování. Je sestaven školním metodikem prevence na základě fungující praxe školy a platné legislativy, konzultován a schválen ředitelem školy, případné připomínky od pedagogických pracovníků byly též zohledněny. Cílem je eliminovat či minimalizovat škody v případě, kdy k projevům rizikového chování ve školním prostředí dojde.
Učitel v mnoha případech může odhalit problém v jeho počátcích, u závažnějších problémů pomáhá při zajištění vhodné odborné péče. Není však specialista na řešení problémů se závislostí, nemůže nést odpovědnost za řešení problémů, které přesahují jeho kompetence a poslání.

**Krizový tým:**

| | |
|---|---|
| ředitelka školy: | Mgr. Vladimíra Holá |
| zástupkyně školy pro I. stupeň: | Mgr. Slavomila Francová |
| zástupkyně školy pro II. stupeň: | Mgr. Jana Klimešová |
| výchovný poradce pro I. stupeň: | Mgr. Zdeňka Kastlová |
| výchovný poradce pro II. stupeň: | Mgr. Martina Čmolíková |
| školní metodik prevence: | Mgr. Marek Chaloupka |
| třídní učitelé | |

O každém výskytu nebo podezření o výskytu rizikového chování musí být vždy informována ředitelka školy.

Základní strategií výchovně vzdělávacího procesu ve škole je předcházení a prevence problémového jednání žáků, soustavné sledování chování a projevů žáků, budování pozitivního klimatu ve škole, důraz na komunikaci se žáky i s rodiči. Cílem je vytvořit pro žáky bezpečné a spolupracující školní prostředí.

**Legislativní rámec:**

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).
Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů (aktuální znění dle MŠMT).
Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.
Úmluva o právech dítěte 104/1991 Sb.

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí a mládeže.
Vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů
Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, včetně aktuální úpravy standardních činností školního metodika prevence.
Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, čj. 21291/2010-28, včetně příloh.
Minimální standard bezpečnosti v regionálním školství (MŠMT, 2024) jako metodický podklad pro fyzickou bezpečnost a krizové situace.

Metodické doporučení MŠMT ke spolupráci škol a školských zařízení s Policií ČR, č. j. MSMT-6167/2025-1.

Metodické doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování, č. j. MSMT-780/2024-3, aktualizace k 30. 1. 2026.

Vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů.

# 1. Návykové látky

**Postupy školy:**

- Vytváří podmínky pro předcházení výskytu případů užívání návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, včetně všech školních akcí i mimoškolních činností.
- Zajišťuje ochranu zdraví žáků před škodlivými účinky návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, včetně veškerých školních akcí.
- Školním řádem školy vymezuje zákaz užívání návykových látek ve škole, jejich nošení do školy.
- Poskytuje žákům a zákonným zástupcům nezletilých žáků nezbytné informace, žákům věcné a pravdivé informace o návykových látkách formou, která je přiměřená jejich rozumovému a osobnostnímu vývoji
- Působí preventivně na žáky v oblasti primární prevence užívání návykových látek.
- Do veškerých poučení o ochraně zdraví zakotvuje informace o rizicích užívání návykových látek a zákazu jejich užívání při všech činnostech souvisejících se školními aktivitami.
- Poskytuje žákům, kteří mají s užíváním návykových látek problémy, jakož i zákonným zástupcům nezletilých žáků, informace o pomáhajících institucích a možnostech řešení situace.
- Při řešení případů souvisejících s užíváním nebo distribucí návykových látek spolupracuje s dalšími zainteresovanými institucemi a orgány – externí subjekty realizující primárně preventivní programy, školská poradenská zařízení, Městská

policie Plzeň, orgány sociálně-právní ochrany dětí apod. V případě externích subjektů realizujících preventivní programy ve školách a školských zařízeních preferuje programy, jejichž odborná způsobilost byla ověřena nebo certifikována a efektivita programů je vyhodnocována.

- V případech, které stanoví zákon, plní ohlašovací povinnost směrem k orgánům činným v trestním řízení, orgánům sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností a zákonným zástupcům nezletilého žáka.

Je zakázána výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

Školním řádem škola stanoví zákaz užívání návykových látek, jejich distribuci, přechovávání a další formy nakládání. Současně stanoví zákaz vstupu do školy pod jejich vlivem. Školním řádem stanoví rovněž sankci za porušení zákazu. Při používání sankcí je nutný individuální přístup podle vážnosti jednotlivých případů.

Ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle §283 trestního zákoníku (Zákon č. 40/2009 Sb.) a spáchání nebo dokončení takového trestného činu nepřekazí, se sám vystavuje trestnímu stíhání. Překazit takový čin lze tím, že ho včas oznámí orgánům Policie ČR nebo státnímu zástupci.

**Konzumace návykových látek ve škole**

V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci návykové látky v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
Návykovou látku je třeba žákovi odebrat za přítomnosti další osoby a s použitím ochranných pomůcek a zajistit ji, aby žák nemohl v konzumaci pokračovat. O události se sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, případně další vyšetření, a s jakým výsledkem. Tento záznam založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
V případě, kdy je žák pod vlivem návykové látky do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci a Městskou policii Plzeň, pokud ji nevolala již dříve.
Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy. Především ihned zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.
V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce nezletilého žák, a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Vyrozumění škola učiní i v případě, kdy žák způsobilý k pobytu ve škole je.
Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.

Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že nezletilý žák konzumoval návykovou látku ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky. Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
V případě uživatelova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
Z konzumace návykových látek ve škole je třeba vyvodit opatření stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je rizikový pouze sobě, distributor může ohrozit okolí. Distribuce je trestným činem, užívání návykových látek je porušením školního řádu.
Prokázané navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za rizikové a protiprávní jednání.
O události sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka. Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem návykových látek, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

**Distribuce návykových látek ve škole**

Distribuce návykových látek je v České republice považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.
Přechovávání návykových látek je také vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buď jako přestupek nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin - ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.
Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci návykových látek, musí o této skutečnosti škola vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.
Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností.

**Nález návykových látek ve škole**

V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:
Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
O nálezu ihned uvědomí vedení školy spolu s písemným záznamem.
O nálezu vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
V případě časové překážky na straně Policie se z praktických důvodů doporučuje za přítomnosti dalšího pracovníka školy s použitím gumových/latexových rukavic vložit látku do obálky, napsat datum, čas a místo nálezu. Obálku přelepit, přelep opatřit razítkem školy a svým podpisem a uschovat do školního trezoru. Zajištěnou látku následně předat Policii ČR.

V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:
Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
O nálezu ihned uvědomí vedení školy.
O nálezu sepíší stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nálezu a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který látku odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupkyně.
O nálezu vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce nezletilého žáka.
V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři, který se dostaví v případě, že to vyžaduje zdravotní stav žáka. Může to usnadnit léčbu, neboť u řady návykových látek jsou známy protilátky, které odstraní nebo zmírní akutní účinek. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

V případě, kdy pracovníci školy mají důvodné podezření, že některý z žáků má návykovou látku sebe, postupují takto:
Jedná se o důvodné podezření ze spáchání trestného činu, resp. provinění v případě nezletilých osob, nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce nezletilého žáka.
Žáka je nutné mít do příjezdu Policie ČR izolovaného od ostatních žáků, ale zásadně pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.

## Tabák

Zákon č. 65/2017 Sb., ve znění pozdějších předpisů, upravuje ochranu zdraví před škodlivými účinky návykových látek a zákazy jejich užívání v zákonem vymezených prostorách; škola současně uplatňuje pravidla stanovená školním řádem.
Žáci jsou informováni o rizicích kouření, principu tabákového byznysu. Problematika kouření je zapojována do výuky v jednotlivých hodinách. Preventivní působení je zaměřeno na celé třídní kolektivy, nejen na problémové dítě. Informace se netýkají jen kouření cigaret, ale i dalších forem užívání tabáku, zejména vodních dýmek.
Rodiče jsou informováni o problematice kouření a o kouření v dětské populaci na třídních aktivech, aby se minimalizovalo podceňování kouření ze strany rodičů.

**Nikotinové sáčky** – jedná se o malé bíle sáčky obsahující rostlinná celulózová vlákna (bílý prášek) napuštěná nikotinem, aditivy, sladidly a příchutěmi (Kulhánek, Baptistová & Orlíková, 2022). Nikotinové sáčky se podobají porcovanému tabáku (snus), avšak neobsahují žádný tabák. Sáčky se aplikují do úst, kde se nechají působit (mezi rty a dásní) po dobu 15 minut a déle. Riziko užívání spočívá zejména ve velmi vysokých dávkách nikotinu, které se mohou pohybovat mezi 20 mg až 50 mg na jeden sáček. Nikotinový sáček bez obsahu tabáku nelze podřadit pod tabákový výrobek ve smyslu § 2 písm. b) zák. č. 65/2017 Sb.

## 2. Školní šikanování, kyberšikana

Prevenci zajišťují zejména tyto aktivity a opatření školy:

- ředitel školy je orientován v metodice, organizaci a právní problematice šikanování (je to základní předpoklad, aby mohl vytvořit příznivé podmínky pro vyškolené odborníky na řešení šikany a inicioval rozvíjení školního programu proti šikanování),
- škola má vyškolené odborníky pro koordinaci a následně i pro řešení šikany, je zajištěno vzdělávání ped. pracovníků v oblasti prevence rizikového chování, doplňování literatury do žákovské i učitelské knihovny knihami s tematikou šikany a boje proti ní,
- škola spolupracuje s PPP, SVP a dalšími organizacemi a institucemi na prevenci šikany i při řešení pokročilých a neobvyklých šikan, které sama nezvládne,
- škola aktivně spolupracuje s rodiči na ochraně dětí a žáků před šikanou,
- škola má ve školním řádu zakomponován kategorický zákaz chování mající charakter šikanování, zpracovaná pravidla používání informačních a komunikačních technologií, internetu a mobilních telefonů, žáci jsou seznamováni s důsledky šikany a se způsobem řešení v dané škole,
- ředitel školy zajistí v souladu s pracovním řádem dohled ped. pracovníků nad žáky, zejména v prostorách, kde by mohlo docházet k šikaně.

**Charakteristika šikany**

Šikana je každé chování, které splňuje tyto znaky:

- je cílené vůči jedinci,
- jeho záměrem je oběť ohrozit, ponížit či zastrašit,
- je obvykle opakované, často dlouhodobé,
- existuje jedinec či skupina, jimž přináší prospěch nebo uspokojení,
- oběť se mu neumí bránit a dlouhodobě trpí,
- časem se stupňuje.

Důležité znaky šikanování: záměrnost, cílenost, opakování (není podmínkou), nepoměr sil, bezmocnost oběti, nepříjemnost útoku, samoúčelnost agrese.
Za šikanování se nepovažuje škádlení a agrese, která nemá znaky šikanování, šikanou není jednorázová rvačka, nevhodný vtip či konflikt! Kyberšikanou není oprávněná kritika na internetu bez zlého úmyslu, bez nadávek a ponižování.

**Formy šikany:**

- fyzická šikana - bití, vydírání, loupeže, poškozování věcí, sexuální násilí,…,
- psychická šikana - nadávky, pomluvy, vyhrožování, zesměšňování,…,

Kyberšikana je jednou z forem psychické šikany. Je to zneužití ICT (informačních a komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky.

- smíšená šikana, kombinace psychické a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.).

**Přímé varovné signály šikanování:**

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet;
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem;
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil;
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem;
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků;
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich;
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí;
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout;
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmlouvání učitelům,…

**Nepřímé varovné signály šikanování mohou být např.:**

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády;
- při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními;
- při přestávkách vyhledává blízkost učitelů;
- má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený;
- působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči;
- stává se uzavřeným;
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje;
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené;
- zašpiněný nebo poškozený oděv;
- stále postrádá nějaké své věci;
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy;
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy;
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole;
- odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit, …

**Rodiče žáků by si měli všímat především těchto možných signálů šikanování:**

- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi;
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.;
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem;
- nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach;
- ztráta chuti k jídlu;
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem;
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu);
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!";
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně;
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad;

- zmínky o možné sebevraždě;
- odmítá svěřit se s tím, co ho trápí;
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze;
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí;
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům;
- dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma;
- své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.);
- dítě se vyhýbá docházce do školy;
- dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku…

**Vývojová stadia šikany:**

- I. stupeň – ostrakismus – mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen necítí dobře, ostatní ho odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají, dělají na jeho účet drobné legrácky, třída se rozdělí na 3 části – oběť, agresor, neutrální jádro,
- II. stupeň – fyzická agrese – agresoři přitvrzují zábavu na úkor nejzranitelnějšího spolužáka, agresor je závislý na šikaně, chce ji opakovat, oběť zažívá strach, v této fázi záleží na míře pozitivního zaměření třídy a na postojích žáků k šikanování,
- III. stupeň – vytvoření jádra – ve třídě se vytvoří jádro agresorů, kteří tlačí na oběť, ostatní jsou rádi, že nejsou na místě oběti, tato šikana je stále skrytější, agresoři systematicky spolupracují,
- IV. stupeň – většina přijímá normy agresorů – dochází k těžkým ubližováním, často se ve třídě objevuje slovník nadřazenosti a podřazenosti,
- V. stupeň – totalita – dokonalá šikana – toto stadium není řešitelné, musí se rozdělit třída, vládnou normy agresorů, násilí se začíná považovat za normální, učitel nemá slovo (pozor, někdy iniciátorem šikanování může být předseda třídy, žák s výborným prospěchem, pomáhající pedagogovi, ukázňuje třídu, učitelé za ním stojí, podporují ho).

**Tři kroky kvalifikované pomoci:**

1. **Diferenciální diagnostika (odlišení šikany od příbuzných fenoménů):**

- posoudit, zda jsou přítomny znaky šikanování – záměrnost, opakování, samoúčelnost, agrese, nepoměr sil, …,
- odlišit šikanování od přátelského, divokého, neobratného nebo agresivního škádlení, od jednorázového konfliktu či rvačky.

**2. Vnitřní diagnostika:**

- posouzení šikany ze tří praktických pohledů – nemocné chování, závislost a poruchy vztahů ve skupině,
- určení formy šikany.

**3. Určení typu scénáře pro základní směr léčby (co zvládne škola sama a kdy potřebuje pomoc zvenku:**

Vyšetřování šikany je velmi citlivou záležitostí. Učitel by neměl podlehnout pocitu, že je "poslední spravedlivý", ani tomu, že se "zase tak moc nestalo". Na cestu za nápravou by měl být "vybaven" láskou k dětem, schopností empatie, soucitem a etickými normami.

**a) Scénář vyšetřování počáteční šikany:**

pracovník, který pozoruje šikanu nebo na ni byl upozorněn, musí:

- konfrontovat svá pozorování s dalšími kolegy, třídním učitelem,
- oznámit své podezření vedení školy, školnímu metodikovi prevence, vých. poradci, konzultovat další postup, dohodnout se, kdo povede vyšetřování,
- kvalifikovaně odhadnout stadium a formu šikany,
- vyslechnout (mezi čtyřma očima) co nejvíce nezaujatých svědků – spolužáků, těch, co na šikanu upozornili, důležité věci si zapisovat,
- spojit se s rodiči oběti,
- teprve nyní vyslechnout oběť, citlivě, diskrétně, zaručit bezpečí a důvěrnost informací, vše zapisovat, tento pohovor musí provádět osoba, které oběť důvěřuje,
- zajištění ochrany oběti,
- vyslechnout agresory – překvapivě, znemožnit domluvu, soustředit se na rozpory ve výpovědích agresorů, vytipovat nejslabší článek vyřešení,
- třídní hodiny – efekt metody usmíření, oznámení potrestání agresorů, práce s celou třídou.

**b) Scénář vyšetřování pokročilé šikany:**

- zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany,
- záchrana oběti, zastavení skupinového násilí,
- domluva s pedagogy na spolupráci při vyšetřování, informování vedení školy,
- zabránění domluvě agresorů,
- podpora oběti,
- nahlášení policii, případně jiným orgánům, informace rodičům,
- zprostředkování péče PPP či psychiatra oběti.

**<u>Výchovná opatření a další opatření po vyšetření šikany:</u>**

- svolání „komise“ (vedení školy, vých. poradce, školní metodik prevence, třídní učitel, případně další učitelé) – ta situaci posoudí, navrhne postup vůči oběti, agresorovi i třídě,
- pozvat k jednání rodiče agresorů – seznámit se situací, sdělit navrhovaná opatření, požádat o spolupráci, v otázce trestů nepřistupovat na kompromisy,
- pozvat rodiče obětí – sdělit výsledky šetření, domluvit se na opatřeních, navrhnout řešení (terapie, organizační opatření, …),
- teprve nyní rozebrat situaci se třídou – prodiskutovat, vysvětlit nebezpečnost šikany, oznámit potrestání viníků,

- pracovat s agresorem, případně zprostředkování péče např. v PPP, SVP, u jiných odborníků – klinického psychologa, psychiatra, psychoterapeuta,
- pracovat s kolektivem třídy,
- na třídní schůzce informovat o postizích a dalších formách ošetření třídy – zvýšený dozor, další práce s třídou – programy PPP, SVP, práce s pravidly třídy, monitoring třídy,
- seznámit s výsledky učitelský sbor, zapojení ostatních učitelů do dalších forem ošetření třídy (zvýšený dohled, monitoring třídy, nadstandartní úkoly, různě vyplněné přestávky,…),
- typy výchovných opatření:

- napomenutí a důtka třídního učitele,
- důtka ředitelky školy,
- druhý, třetí stupeň z chování,
- doporučení rodičům k dobrovolnému umístění do SVP nebo diagnostický pobyt zde,
- návrh ředitelky školy orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou a dítětem, příp. návrh předběžného opatření k ústavní výchově.

**Při řešení šikany dochází nejčastěji k těmto chybám**:

- společně je vyšetřován agresor i oběť,
- vyšetřování je prováděno ve skupině, ve třídě,
- vyšetřování nemá promyšlenou taktiku a strategii, postupuje nahodile,
- pedagogové nevědomky chrání agresora, nepřipouští, že on by mohl šikanovat,
- výpovědi oběti jsou bezdůvodně zlehčovány ve snaze šikanu zakrýt,
- pedagog se snaží „objektivně" rozdělit vinu mezi agresora a oběť,
- výpovědi zmanipulovaných svědků nejsou konfrontovány,
- agresoři jsou včas informováni, mají dost času na přípravu své výpovědi i ovlivnění svědků a často i oběti,
- postup vyšetřujícího je natolik nevhodný, že oběť odmítne vypovídat,
- vyšetřování je vedeno tak neobratně, že ostatní žáci odmítnou vypovídat či vědomě lžou ze strachu, aby se nestali i oni obětí,
- pozdní šetření - neřešená počáteční stadia, při zjištění je proces vyšetřování odložen na druhý a další den,
- nespolupráce s rodiči,
- „zametání pod práh“ – u nás na škole šikana není,
- neadekvátní tresty.

**Zmapování symptomů - tj. nalezení odpovědí na tyto otázky:**

*Jde o šikanu?*
*Kdo je obětí, popřípadě kolik je obětí?*
*Kdo je agresorem, popřípadě kolik je agresorů? Kdo z nich je iniciátor, kdo se aktivní účastní?*
*Co, kdy, kde a jak dělali agresoři konkrétním obětem?*
*K jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo?*
*Jak dlouho šikanování trvá?*

Výpovědi je nutné důkladně zapsat a následně vypracovat přehled se jmény iniciátorů, aktérů, agresorů a přesnými údaji kdy, kde, jak a co komu udělali.

**Taktika vyšetřování**

1. Zahřívací předkolo
   - slouží k navození atmosféry,
   - u svědků – podpora, povzbuzení, zajištění pocitu bezpečnosti, ujištění o neprozrazení jejich spolupráce,
   - u falešných svědků a agresorů – práce s citovým napětím, navodit moment překvapení, šokovat, předkládat důkazy a detailní popisy jeho role při šikanování.
2. Monolog
   - můžeme ve vyšetřování vynechat,
   - slouží k tomu, aby žák - svědek nebo agresor svými slovy řekl, co se přihodilo,
   - výslechová praktika „zapletení do vlastní lži“,
   - svědek nebo obviněný agresor musí souvisle vypovídat o tom, co se dělo.
3. Dialog

   není dialogem v pravém slova smyslu, jde v něm o
   - kladení otázek vyšetřovanému žákovi a jeho odpovědi na ně,
   - práce s citovým napětím, princip „přitlačení ke zdi“ – nabídka polehčujících okolností, když se přizná, v případě dalšího lhaní bude nekompromisně tvrdě potrestán,
   - rozvracení křivé a lživé výpovědi prostřednictvím rozporů, práce s přeřeky,
   - práce s vnitřním konfliktem – přesvědčování o zbytečnosti a nevýhodnosti lhaní, „brnkání na citlivou strunu“.
4. Konfrontace
   - konfrontace není nutná v každém případě, někdy se dělá buď mezi svědky, aby se ujasnily rozpory, nebo mezi agresory,
   - konfrontaci agresorů (posadíme je tváří v tvář) regulujeme, sledujeme rozpor mezi slovy a gesty, neverbální komunikace je starší než verbální a je mnohem pravdivější.

**Vedení rozhovoru**

a) s obětí
- volba otázek otevřených, projektivních a s otevřeným koncem,
- metoda aktivního naslouchání, povzbuzování, objasňování, parafrázování, zrcadlení pocitů, shrnutí, uznání,
- sdílení emocí, ošetření potřeb fyzických a psychických, klidný, podporující, dostatek času na sdělení – ticho.

b) s agresorem
- direktivní, jasný, nekompromisní tón, možné zvýšit hlas, metoda bič/cukr, pokládat otázky na lži skórech, orientovat dotazy na detaily, rekapitulovat odpovědi, zůstat klidný emocionálně vyrovnaný,
- při rozhovoru s agresorem je důležité, na co se ptáme a jakým způsobem, významnou roli hraje neverbální komunikace, např. jak se na agresora díváme (dlouhý chladný pohled znejistí), v jaké jsme od něj vzdálenosti (příliš velká vzdálenost i přílišná blízkost zneklidňují), zda on sedí a my stojíme (pocit převahy),
- i kladenými otázkami agresora znejišťujeme, hledáme v jeho slovech rozpory, chytáme se přeřeknutí atd.,
- užití tzv. výslechových praktik
  - „ povození na kolotoči“,
  - zasypání otázkami,
  - znejisťování (vyvolání dojmu, že vše už víme),
  - odnímání důvěry (pochybnosti o pravdivosti jeho výpovědi),

- vzbuzování protireakce (podněcování k pravdivé výpovědi a přiznání).

**Otázky, které je možné použít při vyšetřování:**

Kombinovat uzavřené a otevřené otázky vedoucí k popisu situace. Uvedené otázky je nutné dále rozvinout, reagovat na odpovědi. Otázky nejdou ve sledu.

- Pro oběť:
  - *Jak se cítíš/ jak ti je?*
  - *Co se stalo?*
  - *Kde se to stalo?*
  - *Kdo u toho byl?*
  - *Jaký vztah máš k…?*
  - *Stalo se něco takového již dříve?*
  - *Kdy to začalo a jak?*
  - *Pomohl ti někdo?*
  - *Viděl vás někdo?*
  - *Řekl jsi to někomu – požádal o pomoc?*
  - *Bylo možné se bránit?*

Pro informátory:

- *Co se stalo?*
- *Kdy to začalo a jak?*
- *Jak často se to děje?*
- *Kde se to stalo?*
- *Jak se chová oběť/agresor?*

Pro agresora: (otázky vyplývají z předchozích výpovědí oběti, svědků, neutrálních informátorů - vycházet z diagnostiky třídy)

- *Co se stalo?*
- *Co tě vedlo k tvému chování?*
- *Co jsi dělal?*
- *Popiš situaci!*
- *Nutil tě někdo?*
- *Kdo u toho byl?*
- *Kde se to stalo?*
- *Kde jsi byl ty?*
- *Kde přesně jsi byl?*
- *Stalo se něco takového již dříve?*
- *Jaký vztah máš k…?*
- *Jak si se u toho cítil?*
- *Co bys navrhoval za řešení ve tvé situaci?*

**Spolupráce s rodiči:**

Škola v prevenci rizikového chování, včetně šikany nabízí rodičům spolupráci ve formě komunikace na třídních schůzkách, individuální konzultace s učiteli, metodikem prevence, výchovným poradcem (resp. pověřeným touto funkcí) a ředitelkou školy.
Rodiče budou seznámeni s Minimálním preventivním programem, který je zveřejněný na internetových stránkách školy.
Při jednání s rodiči v případě vyšetřování prokázané šikany je postupováno maximálně taktně při zachování důvěrnosti informací.
Kontaktovat rodiče až po základním prošetření, pokud není přítomen vyšetřování externista jiné organizace (v případě že jde o vyšetřování během běžné školní docházky).
Telefonovat před svědky, informovat o vyšetřování žáka.
Osobní jednání s rodiči probíhá vždy za přítomnosti žáka a min. dvou svědků, rodiče jsou informováni o vyšetřování žáka, výsledku vyšetření, jsou seznámeni s postupem vyšetřování, s postihy a individuálním doporučením (předání kontaktů na návaznou síť poskytující individuální péči).

**<u>Kyberšikana</u>**

Ve školním řádu jsou zanesena pravidla používání ICT, mobilních telefonů,…(během vyučování, o přestávkách, v prostorách školy,…). Škola opakovaně informuje žáky o bezpečnosti na internetu, učí vhodnému chování na internetu, seznamuje s pravidly používání internetu či mobilního telefonu.

**Projevy kyberšikany:**

Mobil: SMS/MMS/videa nevhodného obsahu (urážení, zastrašování…),
volání, prozvánění,
natáčení/focení a následné zveřejňování natočeného/vyfoceného (rozesílání dalším lidem, umístění na YouTube apod.)…
Internet: zakládání falešných profilů nebo změna původního,
zakládání profilů proti nějaké osobě,
e-maily nevhodného obsahu,
krádež hesel a následné zneužití účtů,
obtěžování prostřednictvím videohovorů a komunikačních platforem (Discord, Skype, Messenger, Instagram, Snapchat, WhatsApp apod.),…

**Postup při odhalení kyberšikany:**

- zajistit ochranu oběti (kontaktovat operátora mobilní sítě nebo zřizovatele www stránek, profilu,…,
- zajistit dostupné důkazy s podporou IT kolegy,
- vyšetřit a žádat odbornou pomoc (IT experta, PPP, policii,…),
- zvolit opatření a řešení, která odpovídají závažnosti prohřešku a důsledkům, které agresor způsobil,
- informovat rodiče oběti i kyberagresora,
- žádat konečný verdikt a informace všech zainteresovaných institucí a subjektů,
- při postizích postupovat v souladu se školním řádem,
- oběti doporučit, aby neodpovídala, blokovala útočníka, ukládala důkazy (screenshoty).

**Kontakty:**

Společenství proti šikaně, **www.sikana.org**
Národní projekt prevence riz. chování v online prostředí, **www.e-bezpeci.cz**
Sdružení Linka bezpečí (116 111), **www.linkabezpeci.cz**
Poradna webu Minimalizace šikany, **www.minimalizacesikany.cz**
Internet poradna, **www.internetporadna.cz**
Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, **https://www.stoponline.cz/cs/**
Poradna E-Bezpeci - poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na Internetu, **www.napisnam.cz**
**www.bezpecne-online.cz**

## 3. Netolismus

Příznaky:

- méně vykonané práce,
- pocit prázdnoty, když není člověk u počítače,
- ztráta kontroly nad časem stráveným u počítače,
- brzké vstávání k počítači nebo ponocování u počítače,
- rostoucí nervozita a neklid, když člověk delší dobu nemůže hrát,
- přemýšlení o počítači, když ho člověk zrovna nepoužívá,
- kradení peněz na nákup her,
- stále více a více času potřebného k uspokojení ze hry,
- zkreslování, zatajování informací o své závislosti,
- hraní kvůli úniku od osobních problémů,
- narušené vztahy s rodinou,
- zanedbávání učení,
- opouštění dřívějších zájmů a přátel,
- zhoršující se školní výsledky.

**Doporučené postupy a metody prevence z hlediska školy:**

- Provádět úspěšné intervence týkající se problematiky netolismu nespadá do kompetencí pedagoga. V této oblasti musí být pedagog především dobrý a citlivý pozorovatel, který si všímá varovných a nežádoucích změn v chování svých žáků.
- Učitel by měl dokázat vzbudit důvěru a nabídnout adekvátní pomoc. Tou může být především zprostředkování kontaktů na odborná zařízení (síť takových kontaktů si můžete vytvořit na základě kapitoly „Síť partnerů…“) a podpora žáka při řešení obtížných situací, které mu jeho rizikové chování přináší. Nutná je vždy spolupráce s kolegy, vedením a především rodiči/zákonnými zástupci žáka.

- V praxi se stává, že rodiče či zákonní zástupci žáka nepovažují nelátkové závislostní chování dítěte za závažné. V tom případě může pedagog mj. seznámit rodiče/zákonné zástupce s touto problematikou. Měl by je informovat o rizicích, která se s netolismem pojí.

## 4. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus,…

**Rizikové typy chování žáků/studentů:**

- verbální a fyzické napadaní spolužáků, zaměstnanců či návštěvníků školy kvůli jejich politickému č náboženskému přesvědčení anebo rasovému, národnostnímu, etnickému či třídnímu původu (včetně střetů různých extremistických či etnicky/nábožensky vymezených part a skupin);
- revizionistické zpochybňování oficiálních výkladů historie či pojetí soudobé demokracie ve prospěch extremistického výkladu;
- agitace ve prospěch extremistických hnutí na půdě školy a snaha o získání nových stoupenců mezi vrstevníky (včetně možnosti vytváření extremistických part a skupin ve škole);
- využívání školního vzdělání a výcviku k nabytí znalostí, dovedností a schopností pro bezprostřední využití v extremistické scéně (nácvik bojových umění v kroužcích sebeobrany apod.);
- využití školních prostor, zařízení a přístrojů ve prospěch extremismu (např. využití školních počítačů a serverů k vytváření a umístění extremistických internetových stránek);
- zanedbávání školních povinností kvůli volnočasovým extremistickým aktivitám mimo školu (škála mimoškolních extremistických aktivit je široká).

**Postupy a metody z hlediska školy:**

- zjistit hloubku extremistického přesvědčení či rasistických, xenofobních anebo antisemitských postojů u jednotlivců a zjistit jejich případné vazby na extremistickou scénu mimo školu,
- zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole,
- vyvolat diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu,
- nabídnout alternativní volnočasové aktivity,
- okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky vyvolanými uvedenými postoji a názory,
- pozvat experty k diskusi s žáky/studenty,
- informovat rodiče v případě zjištění uvedených hlouběji zakotvených postojů a nabídnout jim spolupráci.
- v případě závažných projevů (především násilných) informovat bezpečnostní složky (Policii ČR).

Rodiče vyrozumět v případě opakovaných verbálních či vizuálních projevů s možným extremistickým podtextem či v případě odůvodněného podezření na účast žáka v konsistentní extremistické partě a v případě užití násilí s extremistickým, rasistickým xenofobním anebo antisemitským podtextem.

Policii vyrozumět v případě podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost (např. opakované rasistické verbální výpady se závažnými dopady na psychiku terčů takových výpadů apod.) a na takto motivované vážnější formy násilí.

## 5. Příslušnost k subkulturám (anarchismus, gothic, witch, hip-hop, punk, ska, reggae, RPG komunity, skinheads,…)

**Postupy a metody z hlediska školy:**

- samotná příslušnost k subkultuře ještě nic neznamená, nenese automaticky nebezpečí výskytu rizikového chování, nenechat se zmást vzhledem – to, že někdo vypadá pro dospělého nepřijatelně, ještě nemusí znamenat, že se nepřijatelně i chová,
- snažit se akceptovat příslušnost žáka k subkultuře jako jeho vývojovou potřebu, nezesměšňovat jej, nekomentovat to, co lze z pohledu dospělého jedince považovat za nevhodné či směšné,
- kritizovat chování, nikoliv subkulturu,
- snažit se o dané subkultuře něco dovědět – pomůže to v komunikaci s daným jedincem, naprostá většina dospívajících je vnitřně nejistá, proto uvítá spíše přijetí než kritiku – na tu bude reagovat defenzivně,
- pedagog by měl být schopen podat pomocnou ruku a dát jasné hranice nepřijatelným formám chování, pokud tento přístup nebude účinný, pak je třeba situaci řešit společně s rodiči/zákonnými zástupci a poradenským zařízením,
- pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení, pokud má takovéto podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD).

## 6. Nová náboženská hnutí

**Postupy a metody z hlediska školy:**

- vždy naslouchat žákům, mít přehled o tom, jaké jsou mezi nimi aktuální informace – tedy co čtou, co poslouchají nebo co sledují v televizi,
- nikdy striktně nekázat a neodsuzovat, spíše vysvětlovat a snažit se o posilování pouta důvěry,
- vyhýbat se tomu, aby byla nějaká témata tabuizována – mluvit se dá i o satanismu, jde jen o to, jak,

- snažit se vždy poskytovat co nejobjektivnější informace za využití všech dostupných uvedených zdrojů,
- nesnažit se vnucovat „správný“ pohled na věc a nechat zaznít i jiné názory – nejlépe v moderované diskusi,
- nikdy nezesměšňovat nebo nedegradovat „idoly“,
- pokud je podezření, že se v okolí objevil nějaký problém z této oblasti, vždy se snažit získat co nejvíce informací, než se začne jednat,
- snažit se o konzultaci s odborníkem, protože někdy je dítě (žák) pod silným vlivem rodiče-sektáře, což samozřejmě determinuje možnosti jeho pohledu na okolní svět,
- pedagog by měl být připraven poskytnout oporu, pokud ji u něj bude žák hledat, a být schopen zprostředkovat vnější realitu, nikdo však nemá právo na to, aby měnil názory kohokoli jiného násilím či sankcemi jen proto, že jeho pohled je odlišný od toho majoritního,

pokud se mezi žáky objeví někdo, kdo vykazuje průkaznější znaky příslušnosti k některé sektě (symboly, změny oblečení, účesu, ale také o psychická změna, která je hůř vystopovatelná – změny chování, nevyrovnanost, přílišná introvertnost, noví známí a přátelé, o nichž žák odmítá mluvit, změna zájmů, komunikačních schopností,...), je lepší se s ohledem na osobnost žáka pokusit zjistit, o jakou skupinu jde, jak dlouho je s ní dotyčný v kontaktu, jak silně je do hnutí zapojen, jaký je jeho současný vztah k okolí, zda je ochoten mluvit o své nové příslušnosti, ale především: chovat se k němu jako k člověku, na kterém nám záleží, nesnižovat jeho inteligenci, k ničemu ho nenutit, nevyhrožovat, nevydírat, nepoučovat, nestrašit následky a především mu dát najevo, že budeme vždy nablízku, pokud si bude chtít promluvit – tedy to, že jsme na jeho straně,

- pokud dotyčný začne hledat pomoc, je dobré se obrátit na odborníky,
- pokud je rodina členem společenství se znaky sekty a není podezření na zanedbávání péče či jiný trestný čin vůči dítěti, není možné ze strany pedagoga ovlivnit zapojení dítěte do tohoto společenství,
- pokud má pedagog jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení; pokud má takové podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD),
- v případě, že rodiče/zákonní zástupci odmítají spolupracovat se školou a odmítají se účastnit výchovných komisí, je škola opět oprávněna vyrozumět OSPOD.

## 7. Rizikové sexuální chování, homofobie

U dětí a dospívajících mohou na rizikovost upozornit jednak nevhodné sexuální projevy, jakými jsou například nutkavá masturbace nebo atypický sexuální vývoj (je potřeba je odlišit od projevů normální sexuální zvídavosti, experimentace s vlastním tělem i tělem druhých dětí), jednak projevy nesexuální, které se následně mohou rozvinout až do sexuální deviace. U chlapců může docházet k nárůstu fyzické agrese, u dívek spíš k sebepoškozování.

Projevy sexuální deviace je třeba podchytit včas a také dítěti včas poskytnout adekvátní pomoc; jedině tak je možné předejít spáchání trestného činu.

Primární prevencí se rozumí hlavně vytváření zdravých postojů, které následně ovlivňují chování jedinců (případně i změnu postojů), a to ještě dříve, než k sexuálnímu rizikovému chování skutečně dojde. Právě tento druh prevence je zejména v kompetenci škol a jejich pedagogů, kteří pro tuto činnost vytvářejí dobrý prostor. Ostatní, explicitnější vyjádření sexuálního rizikového chování u dětí, již vyžaduje spolupráci s dalšími odborníky.

Existují tři základní ukazatele, kdy lze sexuální chování pokládat za škodlivé a kdy by měl učitel zasáhnout:

1. pokud ho dítě neprovádí v soukromí;
2. pokud vznikne podezření, že při něm nějak zraňuje sebe nebo někoho dalšího;
3. pokud se ze sexuálního chování stane nutkavé chování (to znamená, že tomu dítě věnuje tolik prostoru, že zanedbává svoje běžné povinnosti, hygienu, přátele, učení a podobně).

V případě, že se jedná o patologii rodiny, je vhodné doporučit psychoterapeutickou pomoc.

**Legislativní rámec**

TRESTNÍ ZÁKONÍK zák. č. 40/2009 Sb.

§ 367 Nepřekažení trestného činu

- nedovoleného přerušení těhotenství bez souhlasu těhotné ženy (§ 159)
- obchodování s lidmi (§ 168)
- znásilnění (§ 185)
- pohlavního zneužití (§ 187)
- zneužití dítěte k výrobě pornografie (§ 193)
- týrání svěřené osoby (§ 198)

§ 368 Neoznámení trestného činu

- obchodování s lidmi (§ 168),
- zneužití dítěte k výrobě pornografie **(**§ 193**),**
- týrání svěřené osoby (§ 198).

**Doporučené postupy a metody prevence z hlediska školy:**

Zjištění sociálního klimatu ve třídě (buď použitím odborných metod k tomu určených, jako sociometrie, interaktivní programy a programy na rozvoj sociálních kompetencí, nebo v případě zkušeného pedagoga stačí i obyčejné pozorování a všímání si změn sociálního klimatu ve třídě) – popis, včasná intervence, besedy,...

Dospělý je povinen chránit a prosazovat nejlepší zájem dítěte**.** Zjištěné násilí páchané na dítěti (i sexuální) je povinen ohlásit Orgánům sociálně-právní ochrany dítěte (OSPOD) nebo na Policii ČR.

**Homofobie**

Pedagog by měl zastávat citlivý přístup k žákům a studentům, jejichž pohlavní či sexuální identita je odlišná či diskutabilní. Je nanejvýš vhodné nesnažit se tuto odlišnost veřejně komentovat, zvláště pak negativním. Naopak je vhodné reagovat na eventuální homofobní poznámky ze strany žáků a studentů. Je vhodné připomenout, že příslušníci těchto menšin mají nejen podle zákona stejná práva. Především je ale třeba sledovat vztahy v třídním kolektivu a podporovat integraci těch studujících, kteří jsou v něm znevýhodněni. Vývoj homofobní šikany v mnoha směru odpovídá vývoji jiných typů šikany a platí zde, že včasné zaznamenání a řešení problémů ve vztazích ve třídě může zabránit vzniku mnohem vážnějších a obtížně řešitelných problémů spojených s již rozvinutou šikanou. V žádném případě není vhodné snažit se před třídním kolektivem analyzovat sexuální orientaci nebo genderovou identitu některého z žáků. Má-li pedagog důvody domnívat se, že některý ze žáků či studentů má problémy přímo se svou sexuální orientací či pohlavní identitou, respektive s homofobní šikanou, je jistě možné s žákem promluvit, avšak eventuální řešení intrapsychických problémů či problémů ve vztazích s rodinou je vhodné přenechat spíše na odbornících.
Méně výrazné projevy homofobie může řešit pedagog sám za pomoci školního metodika prevence, školního psychologa či odborníka z některé nevládní neziskové organizace. V případech závažnějších forem homofobních projevů, zejména rozvinuté šikany je vhodné kontaktovat především pracovníky pedagogicko-psychologických poraden. Je-li podezření na spáchání trestného činu, potom je třeba kontaktovat Policii ČR v souladu s pokynem MŠMT.

## 8. Vandalismus, krádeže

- Podmínky zacházení se školním majetkem jsou zakotveny ve školním řádu a to včetně sankcí, které škola použije v případě, že se někdo dopustí úmyslného ničení nebo krádeže majetku. Náhrada škody není sankce, ale samozřejmost. Předpokladem je současně písemné stvrzení zákonnými zástupci žáka o seznámení se školním řádem.
- Náhradu úmyslně způsobené škody důsledně vymáhat po tom, kdo ji způsobil. U nezletilých potom po jejich zákonném zástupci.
- Opakovaně s žáky a žákyněmi komunikovat na téma ochrana majetku a zacházení s cizím majetkem.
- Jestli žák nebo žákyně, kteří škodu způsobili, nejeví ochotu k její nápravě, případně je škoda takového rozsahu, že věc nelze svépomocně opravit, vyrozumívat o tomto chování zákonné zástupce žáků a žákyň a dohodnout s nimi způsob náhrady škody.
- U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák nebo žákyně, preferovat tento způsob náhrady škody, u krádeží preferovat nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem – trvat na tom, aby zloděj věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídnul za své chování nějakou kompenzaci.
- O způsobené škodě provést záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – co - kdy – kde – jak – proč – čím…
- Pečlivě se zabývat příčinami krádeží, některé jsou významně polehčující (dítě je ke krádeži donuceno někým jiným, z koho má strach).

- Zákonné zástupce zloděje vyrozumívat vždy až poté, kdy budou přesně známy příčiny, které dítě k takovému chování vedly a to zejména v případě menších dětí. V případě, kdy způsobená škoda je nepatrná nebo malá (dle platného trestního zákoníku činí výše škody nikoliv nepatrné 5.000,- Kč), je třeba věc oznámit rodičům tehdy, jestliže dítě věc poškodilo úmyslně a nejeví žádnou snahu o nápravu. V případě škod většího rozsahu nebo škod na majetku někoho třetího (spolužák, cizí osoby v průběhu školní exkurze atd.) oznamovat rodičům vždy.
- V případě, kdy je škoda nikoliv nepatrná, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy, je nutné kontaktovat policii. Musí se jednat o úmyslné poškození nebo zničení věci. Hlásit také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci. Škola a školské zařízení není orgán činný v trestním řízení, takže nemůže nic vyšetřovat. Pokusy o „vyšetřování“ ze strany školy, mohou nenapravitelně ovlivnit další vyšetřování Policie ČR.
- V případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek, hlásit na OSPOD.

## 9. Záškoláctví

- Čím dříve je záškoláctví odhaleno, tím lépe pro dítě. Při hledání příčin si udělat dostatek času pro analýzu případu, spojit se s rodiči, případně psychologem.
- Je-li záškoláctví důsledkem neúnosné školní situace, navodit změnu. Naplánovat dlouhodobá opatření, aby se situace neopakovala.
- Rozmáhá-li se záškoláctví ve velkém a je-li podezření na hrozbu závislostí, spolupracovat s pedagogicko-psychologickou poradnou a centry.
- Učit se v třídním kolektivu vyčíst, jaké postavení má problémový žák. Bojí-li se učitelům nebo rodičům svěřit, předat ho do péče psychologa.
- Pomoci dítěti při návratu do třídy. Doprovodit ho při prvním vstupu do kolektivu. Nemluvit o tom. K vyřešenému případu se již nevracet a neprojevovat nedůvěru. Domluvit se s rodiči na těsném kontaktu, aby bylo případně další záškoláctví včas odhaleno.
- Postup školy v případě záškoláctví a omlouvání nepřítomnosti vychází z Metodického doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování, č. j. MSMT-780/2024-3, aktualizace k 30. 1. 2026, které nahradilo doporučení z roku 2002. Absenci škola průběžně eviduje a vyhodnocuje; současně sleduje i zvýšenou omluvenou nepřítomnost a její věrohodnost.

U žáků 1. stupně: při neomluvené absenci do 10 vyučovacích hodin za čtvrtletí škola kontaktuje zákonného zástupce a situaci řeší. Při více než 10 neomluvených hodinách škola podle závažnosti svolává výchovnou komisi / školní poradenský tým a přijímá další opatření.

U žáků 2. stupně: při neomluvené absenci do 12 vyučovacích hodin za čtvrtletí škola kontaktuje zákonného zástupce a situaci řeší. Při více než 12 neomluvených hodinách škola podle závažnosti svolává výchovnou komisi / školní poradenský tým a přijímá další opatření.

Pokud neomluvená absence za čtvrtletí obvykle přesáhne 25 hodin u 1. stupně nebo 30 hodin u 2. stupně, škola po vyhodnocení případu a po využití vlastních opatření zvažuje oznámení příslušnému

orgánu sociálně-právní ochrany dětí; konkrétní postup se řídí okolnostmi případu a právními povinnostmi školy. OSPOD není automaticky informován pouze na základě dosažení jediné číselné hranice.

Při zvýšené omluvené nepřítomnosti škola posuzuje její četnost a důvěryhodnost; MŠMT doporučuje věnovat zvýšenou pozornost případům, kdy omluvená absence přesahuje přibližně polovinu vyučovacích hodin za čtvrtletí. Škola nesmí požadovat zpětné lékařské potvrzení pouze jako podmínku uznání již vzniklé absence.

Výchovná opatření a další postup školy se řídí školským zákonem, vyhláškou č. 48/2005 Sb. a pravidly stanovenými ve školním řádu. Při závažných nebo opakovaných případech může škola využít školské poradenské zařízení, individuální výchovný program a podle okolností spolupracovat s OSPOD či dalšími oprávněnými institucemi.

- Pokud žák řádně neplní povinnou školní docházku, může mu být uloženo některé z výchovných opatření, o nich pojednává § 31 školského zákona. Výchovným opatřením v systému základního vzdělávání je speciálně věnována Vyhláška č. 48/2005 Sb., § 17. Pokud žák poruší povinnosti stanovené školním řádem, lze mu podle závažnosti tohoto provinění uložit napomenutí třídního učitele, důtku třídního učitele nebo důtku ředitele. Pravidla pro jejich ukládání stanoví školní řád. (Tato opatření zpravidla předcházejí před snížením stupně z chování.) Třídní učitel oznamuje uložení důtky třídního učitele řediteli školy. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání na pedagogické radě. Uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody se neprodleně oznámí žákovi a jeho zákonnému zástupci. Zaznamenává se do dokumentace školy.
- V zájmu zjišťování příčiny záškoláctví žáka a jejího odstranění může ředitel požádat o spolupráci odborníky z oblasti pedagogicko-psychologického poradenství, popř. orgány sociálně-právní ochrany dětí.
- V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka přesáhne 25 hodin, zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací (např. kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy, kopii zápisu z pohovoru, písemné vyjádření výchovného poradce, kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka na výchovnou komisi, kopii zápisu o jednání výchovné komise atp.) orgánu sociálně právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu. V rámci sociálně-právní ochrany se dětmi a mladistvými s opakovanými poruchami závažného rázu zabývají kurátoři pro děti a mládež. Jejich úkolem je v tomto případě řešení případů záškoláctví ve spolupráci s rodiči a se školou. Postupují mj. podle zákona č. 359/1999Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

## 10. Rizikové chování v dopravě

- ve škole zařazovat dopravní besedy, používat multimediální pomůcky – ilustrace prostřednictvím audiozáznamu, PC her, přehrávání scének, různých ilustrovaných materiálů, praktický nácvik na dopravním hřišti, exkurze (pracoviště dopravní policie, dopravní podnik,…),

- poskytování informací na rodičovských schůzkách,
- indikace prostřednictvím pozorování při dopravní výuce (případně na dopravním hřišti), nebo dle rizikových faktorů zjištěných při screeningu rizikového chování obecně, ve výjimečných případech může jít také o informace od policie (přestupky nebo trestné činy),
- pedagog, pokud má podezření, popř. zkušenost s výrazně rizikovým chováním žáka, mám možnost konzultovat nápadnosti v chování žáka s výchovným poradcem ve škole, popř. obrátit se na příslušnou pedagogicko - psychologickou poradnu s žádostí o konzultaci, popř. využít možnost supervize.

## 11. Poruchy příjmu potravy

- vhodná je včasná intervence u rizikových jedinců (rychle zhubnul, zvrací s jakoukoli argumentací….), interaktivní programy, rozvoj všeobecných aktivit, zájmů,
- zaměřit se na předcházení nevhodných redukčních diet a prostředků na zhubnutí (důraz ne na nebezpečnost, ale na neúčinnost),
- předcházet šikaně pro vzhled, oblečení, tělesný výkon, to, co jí nebo pije,
- nezdůrazňovat některé informace, které by mohly vzbudit zájem o amfetaminy, prostředky na hubnutí, kouření… jen pro jejich vliv na redukci těl,
- informovat pediatra, rodiče vždy, když dítě výrazněji zhubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací (stačí informace od vrstevníků), sebepoškozuje se.

## 12. Sebepoškozování

- Při závažném nebo bezprostředním riziku škola zajistí odborné posouzení zdravotního stavu prostřednictvím zdravotnické záchranné služby nebo jiného příslušného zdravotnického postupu; škola sama neurčuje nedobrovolnou hospitalizaci.
- kontaktovat rodinu, vhodná systematická dlouhodobá spolupráce s rodinou,
- předat dítě školnímu psychologovi, lze využít služeb psychologa pedagogicko-psychologické poradny,
- motivovat dítě a rodinu k návštěvě specialisty – krizové centrum, psychologická/psychiatrická ambulance,…,
- stanovit jasně hranice a pravidla na půdě školy,
- povinnosti hlášení podléhá navádění dětí k sebepoškození/sebevraždě,
- v případě přímého rizika vážného zranění nebo smrti následkem sebepoškození je namístě okamžitá, i nedobrovolná hospitalizace na psychiatrii – při odmítání hospitalizace bývá nutná asistence Policie ČR.

## 13. Domácí násilí, syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte

- povzbudit oběť, aby vyhledala pomoc v organizacích pomáhajících obětem domácího násilí,
- v případě náhlé traumatické situace doporučit vyhledat krizové centrum,
- uklidněte oběť, že se nebude o situaci hovořit s agresorem,
- sdělit dospělé osobě (obvykle rodič neagresor), že ona musí ochránit své dítě před násilím,
- vymezit, kdy je nutné situaci oznámit Oddělení sociálně právní ochrany dětí – podezření na týrání dítěte,
- pokud se dítě samo svěří učiteli, měl by mu učitel projevit důvěru, nebagatelizovat jeho sdělení, neobviňovat jej ze lži a podpořit jej, měl by jej informovat o tom, že se na domácí násilí (splní-li skutkovou podstatu trestného činu) vztahuje ohlašovací povinnost a on musí jednat v souladu s ní,
- není úlohou učitele domácí násilí „diagnostikovat“, ani intervenovat v rodině, rolí učitele je zprostředkovat dítěti potřebné informace a přizvat k řešení situace odborníky, kteří se dané problematice systematicky věnují,
- pokud se na pedagoga obrátí rodič – oběť domácího násilí, měl by jej pedagog odkázat na další odborníky, kteří se této problematice systematicky věnují,
- škola nemůže poskytovat terapeutické služby,
- pokud získá pracovník školy hodnověrným způsobem poznatky o tom, že někdo připravuje, páchá nebo již spáchal jednání, které lze posoudit jako týrání dítěte, má podle platných zákonů tzv. oznamovací povinnost, v případě zanedbání této povinnosti nastupuje pro tuto osobu trestní odpovědnost za nepřekažení nebo neoznámení trestného činu,
- dítě má právo požádat orgány sociálně-právní ochrany, školy, školská zařízení a zdravotnická zařízení o pomoc při ochraně svého života a dalších svých práv, tyto orgány, právnické a fyzické osoby a pověřené osoby jsou povinny poskytnout dítěti odpovídající pomoc, dítě má právo požádat o pomoc i bez vědomí rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte,
- v případech těžkého násilí bývá často řešením rozvod partnerů, proto by měla škola vědět, který z rodičů má dítě svěřené do své péče a zejména kdy a za jakých podmínek má druhý rodič soudně či dohodou určený styk s dítětem,
- pokud se druhý rodič i přes soudem nařízené omezení domáhá styku s dítětem na půdě školy, neměla by škola dítě rodiči vydat, škola by v takovém případě měla ihned informovat druhého rodiče,
- když učitel po zpozorování neklamných známek vzbuzujících podezření na syndrom týraného dítěte dojde k závěru, že dítěti je potřeba pomoci, měl by se vždy nejdříve pokusit navázat s žákem osobní kontakt,
- učitel by měl v první fázi po rodiči chtít, aby pouze okomentoval to, jak si vysvětluje problémy, které učitel u dítěte vypozoroval, může tak i zjistit, že skutečnou příčinou žákova neobvyklého chování je něco jiného než domácí týrání,
- je právem každého pedagoga, aby sám zvolil postup, který považuje v daném případě za nejlepší, tehdy, když dítě samo přizná, že je týráno, nebo když si učitel jinak potvrdí, že bylo nějak fyzicky nebo psychicky poškozeno, měl by kontaktovat odborníky,

- v případě, že má učitel podezření na týrání žáka, situace se nezlepšuje a komunikace s rodiči také k ničemu nevede, je nezbytné kontaktovat především OSPOD,
- týrání svěřené osoby dle ustanovení § 198 trestního zákoníku spadá mezi trestné činy vyjmenované jak v nepřekažení trestného činu (§ 367 TZ) tak v neoznámení trestného činu (§368 TZ),
- jestliže se dítě stalo obětí napadení cestou do školy a útočníkem je neznámá osoba, potom je nutné urychleně vše oznámit policii, rodičům a orgánu sociálně-právní ochrany dítěte.

## 14. Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí

Krizové situace spojené s násilím ve školním prostředí zahrnují zejména rizikové chování, které je vyvoláno krizovou situací, která přichází z:

- vnitřního prostředí_- řešení konfliktů neadekvátním způsobem, zejména šikana, kyberšikana, vandalismus a další, útok na školu ze strany dětí, případně ze strany pedagogů,
- vnějšího prostředí - řešení konfliktů neadekvátním způsobem, násilí způsobené osobou, která navštívila školu - obvykle rodič žáka, násilí způsobenému osobou, která vnikla do školy nebo jejího okolí a ohrožuje školu násilím nebo jinými prostředky, které mohou ohrozit žáky, pedagogy a další pracovníky školy.

Škola se při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví žáků zaměřuje především na tyto okruhy:

- školní řád – vymezení formálního rámce bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, včetně pojmenování nebezpečí, rizik možného ohrožení života a zdraví žáků spolu s přijetím adekvátních opatření; stanovení režimu dne, rozvrhu hodin a přestávek v souladu se zásadami psychohygieny a v souladu s právními předpisy,
- organizační zajištění dohledu nad žáky při vzdělávání a souvisejících činnostech – důraz na exponované časy – ranní příchody do školy, polední přestávka, vyzvedávání ze školní družiny apod.,
- zařazení problematiky BOZ do jiných dokumentů (školní vzdělávací programy - ŠVP),
- seznámení zaměstnanců a žáků školy s opatřeními zajišťujícími bezpečnost a ochranu zdraví žáků,
- informování zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků o vydání a obsahu školního řádu,
- hodnocení a prevence rizik s ohledem na zajištění BOZ žáků a aktuálního stavu přijatých preventivních opatření k případným mimořádným událostem včetně zajištění první pomoci žákům,
- praktické nácviky činností při situacích ohrožení žáků, při mimořádných situacích a při požáru,
- personální zabezpečení BOZ, vzdělávání odpovědných osob v oblasti BOZ včetně stanovení vhodné organizace pro vzdělávání v této problematice,
- prostorové a materiální vybavení a zabezpečení včetně plnění podmínek pro zajištění BOZ na užívaných sportovištích a v dalších vnitřních i venkovních prostorách škol a na místech

určených pro výuku praktického vyučování, zajištění podmínek BOZ při akcích pořádaných školou, včetně přesunů do jiných prostor školy nebo do pronajatých prostor jiných subjektů a na mimoškolní akce včetně stanovení pravidel.

**Povinnosti vyučujících při vykonávání dohledu nad žáky:**

- dodržovat rozpis dohledů,
- provádět dohled důsledně,
- při neodkladném jednání ihned řešit výměnu dohledu se ZŘ,
- sledovat chování žáků ve třídách a ostatních prostorách školy, brát ohled na bezpečnost žáků, předvídat rizika,
- ihned řešit rizikové situace a počínající konflikty, hlásit a zapisovat případné úrazy, sledovat možný výskyt zneužívání návykových látek nebo tabákových výrobků v budově školy, sledovat a řešit projevy vandalismu,
- nenechat žáky bez dohledu manipulovat s roletami, okny, nenechat manipulovat s elektrickými spotřebiči,
- kontrolovat plnění služby – smazání tabule, pořádek u koše a ve třídě – případně ihned upozornit službu na plnění povinností (voda na zemi, nepotřebné svícení,…),
- sledovat dění u šaten,
- dodržovat zodpovědně dohled i při výuce mimo budovu školy.

**Vzdělávání v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví ve školách**

Problematika ochrany zdraví a bezpečnosti byla zapracována do rámcových vzdělávacích programů. Tato témata jsou rozložena do několika vzdělávacích oblastí a oborů, především však na I. stupni ZŠ do vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, na II. stupni ZŠ do vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví. Jedná se však o témata vertikálně i horizontálně prolínající vzdělávání a byla tedy zařazena i do ostatních vzdělávacích oblastí a oborů. Jedná se především o výuku k bezpečnosti v silniční a železniční dopravě, o oblast ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí a výuku o postupech při záplavách a dalších živelních událostech. Součástí této problematiky jsou také oblasti týkající se prevence úrazů, první pomoci, nácviku chování při úrazech, přivolání pomoci, způsobů komunikace s operátory tísňových linek a integrovaného záchranného systému, poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.

**Síť partnerů, spolupráce v komunitě, kraji**

- Partnerskou síť tvoří ředitel, zástupci ředitele, pedagogové, další zaměstnanci, žáci. Komunikace, provázanost a kooperace na úrovni školy je pro zajištění bezpečného prostředí zcela zásadní.
- Na úrovni školy je dále důležitou složkou pro řešení krizové situace školní poradenské pracoviště.
- Další úrovní je skupina rodičů a osob odpovědných za výchovu u dětí, případně také osob, jimž je dítě svěřeno do péče (náhradní rodinná nebo výchovná péče). Pro případ krizové

situace je vytvořený seznam kontaktů na všechny osoby, jimž je třeba podat sdělení či požádat o součinnost.
- V rámci tvorby bezpečnostních plánů je možné obrátit se s žádostí o pomoc na státní či soukromé subjekty zprostředkující konzultace k vyhodnocení rizik ve vztahu k fyzickému bezpečí školy a na pedagogicko-psychologickou poradnu, středisko výchovné péče, či na tuto oblast zaměřené neziskové organizace, které mohou být nápomocni v identifikaci potřebných opatření ve vztahu k udržování a zvyšování psychologického a fyzického bezpečí.
- Nezbytnou součástí sítě partnerů jsou bezpečnostní složky, hasičský záchranný sbor a zdravotnické zařízení.

**Typy prevence:**

- specifická primární prevence, která zahrnuje aktivity věnované předcházení výskytu krize, např. řešení konfliktů, nepřítomnost střelných zbraní, programy pro prevenci šikany, kyberšikany, sebevražd, výcvik pracovníků školy v zásadách první pomoci,
- sekundární intervence zahrnující kroky, které je třeba podniknout bezprostředně po krizi s cílem minimalizovat efekty a eskalaci, např. evakuace studentů do bezpečí či co nejrychlejší znovuotevření školy po tragické události,
- terciární intervence zahrnující poskytování dlouhodobé následné péče těm, kteří prožili těžkou krizovou situaci, např. monitorování a podpora přátel obětí během jednoho roku po události, pomoc odborníka pro řešení krizových situací, pomoc psychologa po násilném incidentu na škole.

**Doporučené postupy z hlediska pedagoga**

**1. předcházení vzniku rizikové situace -** kvalitní nastavení pravidel fungování denního chodu školy, pravidel pro vnitřní i vnější komunikaci, znalost zákonného rámce a průběžný monitoring, míra součinnosti a participace jednotlivých zaměstnanců, rodičů a žáků samých,
**2. včasná identifikace příznaků rizikové situace -** postupy monitoringu žáků a osob pohybujících se ve škole, monitoring rizikových míst a situací ve vztahu ke stanoveným rizikovým jevům a způsoby varování, pracovníci školy by měli vědět, jaká je jejich odpovědnost ve včasné identifikaci hrozící krizové situace, jaké mohou pozorovat příznaky, jak je mohou zjišťovat, a co v případě jejich identifikace mají dělat, žáci, studenti a rodiče jsou vedeni k postupům oznamování podezření na hrozící rizikovou situaci ve škole.,
**3. postup při ohrožení školy rizikovou situací -** krizový plán pro případ ohrožení školy, tj. pro případ, že se rizika identifikovaná v bezpečnostním plánu naplní, krizový plán zahrnuje informovanost všech pracovníků školy a jejich žáků, informovanost rodičů a propojení se záchranným systémem v regionu.

Krizový plán zahrnuje organizační informace pro případ ohrožení:

- vedení kontaktních informací na rodinné příslušníky žáků,
- evakuační plán v případě ohrožení,
- procedury pro zrušení či přerušení vyučování, či užití školní budovy jako krytu,
- určení alternativních způsobů přesunu žáků domů,
- pohotovostní komunikační systém pro varování a informování učitelů,
- krizový předpis různých odpovědností pro jednotlivé učitele,

- plán pro svolání učitelů a poskytnutí faktických informací,
- instrukce pro zvládnutí pořádku ve třídě během vyhlášení krizové situace,
- ustanovení komunikačních kanálů pro možnost nahlášení nebezpečné situace.,
- přehled telefonních kontaktů učitelů, podpůrného personálu, pomocných sil, správce budovy, …
- přehled zaměstnanců s výcvikem v poskytování první pomoci,
- stanovení pohotovostních komunikačních linek pro přivolání zdravotnické pomoci,
- poskytování informací rodičům o postupech při pomoci dětem, které prošly krizovou situací.
- stanovený postup pro zaměstnance v poskytování informací médiím v situaci krize.
- stanovení způsobů upozornění policie na pohotovostní situaci ve škole.
- plán pro zajištění snadného vjezdu/vstupu zdravotníka/policisty na místo krize.
- plán pro zajištění krizové intervence.

Krizový plán podléhá ze strany školy pravidelné revizi a aktualizaci. S obsahy a postupy v krizovém plánu musejí být pravidelně seznamováni všichni, kterých se to týkají. U postupů, jejichž povaha to vyžaduje, je třeba realizovat také praktický výcvik. (např. výcvik pracovníků školy v poskytnutí první pomoci; výcvik pracovníků školy a žáků v oznamování rizikových příznaků, přenosu informací mezi pedagogy, ostatními zaměstnanci školy, žáky, shromažďování, evakuace, apod.).

**4. následná intervence -** pro žáky, pedagogy a případně i pro rodiče, pokud se škola stala objektem násilného chování, zahrnuje např. způsoby periodického monitorování a kontakt s postiženými násilnou situací a sledování vlivu krize na další vývoj osob a událostí, plán pro krátkodobou i dlouhodobou externí psychologickou podporu pro zaměstnance školy, žáky, kterých se situace dotkla, způsoby zajištění pokračování výuky, zakomponování preventivních prvků do výuky apod., význam těchto následných postupů spočívá především v prevenci rozšíření např. sebevražedných nebo násilných sklonů, v prevenci rozvinutí posttraumatické stresové poruchy, úzkostných poruch, rizikového chování apod., a zejména pak ve znovunastolení pocitu bezpečí a důvěry ke škole.

Pracovníci školy, především pak pedagogičtí pracovníci, musejí být informováni o faktorech spojených s útokem, současně musí vědět, že prožití situace, která vede k ohrožení zdraví nebo dokonce života vede ke zvýšené citlivosti všech aktérů a ke zranitelnosti. K běžným reakcím na prožitou tragédii nebo krizovou situaci patří:

- strach a o obavy z budoucnosti,
- snížení akademického prospěchu a zhoršení chování,
- noční můry a spánkové obtíže,
- potřeba podpory a jistoty,
- sklony k plačtivosti či k výbuchům zloby,
- vyšší riziko výskytu depresí, drogové závislosti, hrubého chování či sebevražedných sklonů, především u adolescentů.

Pedagog tedy v těchto případech vždy spolupracuje s rodiči, se školním psychologem nebo s odborníky školských poradenských zařízení – zejména pedagogicko – psychologickou poradnou. Pedagog vytváří ve školním prostředí zázemí klidu a důvěry.

**Zdroje:**

http://www.hzscr.cz/
www.zachrannykruh.cz
http://www.policie.cz/clanek/jak-zajistit-bezpeci-pro-deti-880802.aspx
www.pokos.army.cz

**Kontakty:**

**11. ZŠ:**

| | | |
|---|---|---|
| Mgr. V. Holá (řed. školy): | holavl@zs11.plzen-edu.cz, | tel.: 378028602 |
| Mgr. S. Francová (zást. I. st.): | francovasl@zs11.plzen-edu.cz, | tel.: 378028604 |
| Mgr. J. Klimešová (zást. II. st.): | stankovaja@zs11.plzen-edu.cz, | tel.: 378028607 |
| Mgr. Z. Kastlová (vých. por. I. st.): | kastlovazd@zs11.plzen-edu.cz, | tel.: 378028610 |
| Mgr. M. Čmolíková (vých. por. II. st.): | cmolikovama@zs11.plzen-edu.cz, | tel.: 378028624 |
| Mgr. M. Chaloupka (šk. metodik): | chaloupkama@zs11.plzen-edu.cz, | tel.: 378028621 |

| | |
|---|---|
| Hasičský záchranný sbor | 150 |
| Zdravotnická záchranná služba | 155 |
| Policie České republiky | 158 |
| Městská policie | 156 |
| Evropské číslo tísňového volání | 112 |

Pedagogicko-psychologická poradna - Částkova 691/78, Plzeň:
poradnaplzen@seznam.cz tel.: +420 734 253 338, 377 468 111

Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče - Karlovarská 67, Plzeň:
dduplzen@dduplzen.cz,svpplzen@dduplzen.cz tel.:377 523 720

POINT 14 (Středisko pro konzultaci a prevenci) Husova 14, Plzeň:
office@point14.cz tel.: 377 235 526

P-Centrum (Centrum protidrogové prevence a terapie, o. p. s.) Plachého 6, Plzeň:
**prevence@cppt.cz** tel.: 377 220 325

Bílý kruh bezpečí: **bkb.plzen@bkb.cz** tel.: 377 637 695 nebo 773 551 311

Linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí: NONSTOP / BEZPLATNĚ 116 006

Salesiánské středisko mládeže - dům dětí a mládeže Plzeň - Revoluční 151/98, Plzeň:
sdbplzen@sdbplzen.cz tel.: 377 266 953

Fond ohrožených dětí - Barrandova 8, Plzeň: fod.plzen@fod.cz tel.:377 455 132, 724 667 663

Diakonie ČCE - Americká 29, 301 00 Plzeň *(**služby lidem s těžkou poruchou autistického spektra, s mentálním a kombinovaným postižením, vyniká komplexní péčí o ohrožené děti a jejich rodiny):* **zapad@diakonie.cz** +420 775 720 491

Terapeutické centrum Ledovec v Ledcích u Plzně:
- Linka důvěry Ledovec 739 055 555, 373 034 455)
- Odborné sociální poradenství Ledovec: por@ledovec.cz tel.: 776 100 101, 377 429 616

Ponton, občanské sdružení: info@ponton.cz tel.: 377 220 557

Společnost TADY A TEĎ, o. p. s. - Koterovská 46, Plzeň:
info@tadyated.org tel.: 778 096 007

Ulice (agentura sociální práce) – Zbrojnická 2, Plzeň: info@ulice-plzen.com tel.:728 243 690

Občanská poradna Plzeň, o.p.s.- Koterovská 41, Plzeň: poradna@opplzen.cz tel.: 377 456 468

SANANIM z. ú. (nestátní nezisková organizace, působící v oblasti drogových závislostí):
**office@sananim.cz** tel.:284 822 87, **poradenská linka:** tel.**:**283 872 186

Národní iniciativa pro život - Hodonínská 59, Plzeň: info@niz.cz tel.:776 449 232
- **Poradna pro život - H**usova 1, Plzeň: **poradna@niz.cz** tel.: 776 449 232

Help Line AIDS: 800 144 444

Centrum lékařské prevence (MUDr. Lenka Luhanová) - Rodinná 776/7, Plzeň:
poradnazivotnistyl@seznam.cz tel.: 377 264 504

Městská policie Plzeň (Odbor analýzy a prevence kriminality) - Perlová 3, Plzeň:
beranek@plzen.eu tel.:378 036 991

## PRÁVNÍ A METODICKÝ AUDIT – STAV K 1. 9. 2026

Tato část dokumentu odděluje závazné právní předpisy od metodických doporučení MŠMT a od interních organizačních postupů školy. Samotný krizový plán nenahrazuje školní řád, dokumentaci BOZP/PO, evakuační dokumentaci ani individuální krizové plány.

| Oblast | Právní / metodický základ | Co z něj dokument využívá |
|---|---|---|
| Školský zákon | zákon č. 561/2004 Sb. | bezpečnost a ochrana zdraví žáků, povinnosti školy, školní řád a výchovná opatření |
| Základní vzdělávání | vyhláška č. 48/2005 Sb. | pravidla základního vzdělávání, plnění povinné školní docházky a související postupy |
| Poradenské služby | vyhláška č. 72/2005 Sb. | školské poradenské služby a standardní činnosti školního metodika prevence |
| Podpůrná opatření | vyhláška č. 27/2016 Sb. | podpora žáků se SVP a žáků nadaných |
| Evidence úrazů | vyhláška č. 64/2005 Sb. | evidence a dokumentace školních úrazů; aktuální znění zahrnuje změny účinné od 1. 9. 2026 |
| Návykové látky | zákon č. 65/2017 Sb. | ochrana zdraví před škodlivými účinky návykových látek a zákonné zákazy |
| Prevence rizikového chování | MŠMT č. j. 21291/2010-28 + přílohy | metodické postupy pro návykové látky, dopravu, PPP, CAN, šikanu, kyberšikanu, extremismus, vandalismus, záškoláctví, sebepoškozování, sebevražedné chování aj. |
| Šikana | MŠMT č. j. MSMT-21149/2016 | prevence a řešení šikany; důraz na bezpečný a neveřejný postup při šetření |
| Spolupráce s PČR | MŠMT č. j. MSMT-6167/2025-1 | postup školy při spolupráci s Policií ČR při prevenci a řešení protiprávního jednání |
| Záškoláctví | MŠMT č. j. MSMT-780/2024-3, aktualizace 30. 1. 2026 | nový postup k omlouvání, zvýšené omluvené a neomluvené absenci; nahrazuje metodiku z roku 2002 |

| | | |
|---|---|---|
| Bezpečnost školy | Minimální standard bezpečnosti v regionálním školství, MŠMT 2024 | fyzická bezpečnost osob ve škole a při vzdělávání; krizové a preventivní opatření |

**Poznámka k odpovědnosti:** Číselné prahy, organizační kroky a formulace v tomto plánu nejsou automaticky samostatnou zákonnou povinností školy. Pokud dokument stanoví interní postup, musí být v souladu se školským zákonem, školním řádem a dalšími právními předpisy. Při konkrétním incidentu se vždy posuzují okolnosti případu a příslušné zákonné oznamovací povinnosti.

**Kontrola školních kontaktů:** Kontakty převzaté z původního dokumentu byly zachovány. Před schválením dokumentu pro školní rok 2026/2027 je nutné ověřit aktuálnost všech jmen, funkcí, e-mailů, telefonních čísel a externích služeb.

V Plzni dne 1.9. 2026

Mgr. Marek Chaloupka

Školní metodik prevence